

AARD EN OMVANG
DAK- EN THUISLOOSHEID
EN ZICHTBARE
ALCOHOL- EN
HARDDRUGSVERSLAVING

In Hengelo van de straat

S. Biesma
A. Kruize
H. Naayer
C. Ogler
B. Bieleman

SAMENVATTING

In mei 2005 heeft de gemeente Hengelo onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAl de opdracht gegeven een inventarisatie uit te voeren naar de aard en omvang van de harddrugsverslaafden, zichtbare alcoholisten en dak- en thuislozen. Hiertoe zijn de volgende activiteiten uitgevoerd: deskresearch; gesprekken sleutelinformanten; verzamelen en analyseren registratiegegevens; en interviews leden doelgroepen. Een belangrijk onderdeel van het onderzoek is de informatie die van de doelgroepen zelf is verkregen. Er hebben 25 interviews met leden van de doelgroepen plaatsgevonden. De onderzoeksmethode sluit aan bij soortgelijke onderzoeken in Enschede en Almelo.

Aantallen en omvang

Om de omvang van de doelgroepen in Hengelo vast te stellen zijn gegevens van de bij deze doelgroepen betrokken instellingen verzameld (politie, verslavingszorg en maatschappelijke opvang) en geanalyseerd. Uit de analyses blijkt dat een ruime meerderheid, zo'n 92%, van de geregistreerden bij één instelling bekend is, terwijl zo'n 8% bij twee of meer instellingen bekend is.

De beschikbare gegevens bij de instellingen in Hengelo lenen zich overigens goed voor het monitoren van de meeste doelgroepen. Door het ontbreken van enkele bruikbare gegevens kan echter geen goede omvangschatting van het aantal dak- en thuislozen worden gegeven. De verwachting is dat dit knelpunt in de nabije toekomst kan worden opgelost.

Harddrugsverslaafden

In 2004 zijn minimaal 78 unieke personen met een harddrugsverslaving bekend bij de politie en de verslavingszorg in Hengelo. Op basis van de overlap tussen verschillende instanties is de omvang van het aantal harddrugsverslaafden geschat op 190 in 2004 (2,4 per 1.000 inwoners), terwijl zich in 2004 per kwartaal zo'n 60 harddrugsverslaafden in Hengelo bevinden. Dit is lager dan de landelijke gemiddelden.

Dak- en thuislozen

Er zijn 2004 in totaal 75 dak- en thuislozen in Hengelo bekend bij de diverse opvangvoorzieningen. Een betrouwbare omvangschatting van het aantal dak- en thuislozen in Hengelo is door enkele onvolledige gegevens echter niet mogelijk. De inventarisatie in Almelo laat zien dat daar in 2004 minimaal 185 dak- en thuislozen aanwezig zijn geweest. Op basis van veldwerk en gesprekken met betrokkenen is het vrijwel zeker te stellen dat het aantal in Hengelo beduidend lager ligt.

Alcoholverslaafden

Bij de instelling voor verslavingszorg in Hengelo staan in 2004 149 alcoholverslaafden geregistreerd. Het aantal is vanaf 2000 met circa 25% gegroeid. Wanneer de 149 alcoholverslaafden die bekend zijn bij TACTUS worden vergeleken met de politiebestanden (BPS en Tobias), blijken vier personen eveneens voor te komen in het BPS en vier personen in Tobias. Drie personen komen zowel in beide politiebestanden voor als bij TACTUS.

Gesprekken leden doelgroepen

Ruim de helft van de 25 respondenten kampt met een harddrugsprobleem, terwijl drie vijfde een probleem met alcoholgebruik heeft. De helft van de respondenten heeft

problemen op het gebied van dak- en thuisloosheid. Meer dan de helft van de respondenten heeft meerdere problemen.

Kenmerken

De gemiddelde leeftijd van de 25 respondenten is 38 jaar, variërend van 20 tot 61 jaar. Degenen met een alcoholverslaving hebben met 40 jaar de hoogste gemiddelde leeftijd. Er bevinden zich voornamelijk mannen onder de doelgroepen: 92% is man. Ruim een derde van de respondenten is in Hengelo geboren, terwijl de gemiddelde verblijfsduur in Hengelo ruim 30 jaar bedraagt. Vier vijfde is van autochtone afkomst.

Een vijfde van de verschillende groepen (harddrugsverslaafden, dak- en thuislozen, en alcoholverslaafden) houdt zich bezig met illegale activiteiten om aan geld te komen. Een zelfde deel is de maand voorafgaande aan het interview in aanraking geweest met politie of justitie.

De schuldenproblematiek is aanzienlijk: twee derde tot vier vijfde heeft schulden. De gemiddelde schuldenlast bedraagt zo'n 6600 euro. Dit breekt de respondenten met name op bij het vinden en vooral bij het behouden van een woning.

Een kwart van de geïnterviewden heeft een verhoogde kans dat bij hen een psychiatrisch ziektebeeld wordt gediagnosticeerd.

Hulpbehoefte

De hulpbehoefte van de geïnterviewden ligt vooral op de gebieden middelengebruik, financiële situatie en dagbesteding. Hulp bij juridische problemen scoort het laagst. Er wordt nauwelijks tot geen gebruik gemaakt van voorzieningen in buurgemeenten zoals Enschede of Almelo. Er worden door de leden van de doelgroepen (dan ook) geen voorzieningen gemist in Hengelo. Er zijn geen duidelijke wensen ten aanzien van bestaande voorzieningen, behalve dat van de bestaande voorzieningen ruime openingstijden worden gewenst. De animo voor een eventuele gebruikruimte voor harddrugsverslaafden of alcoholisten is minimaal. Al met al voldoet het huidige voorzieningenniveau en hulpaanbod aan de behoefte van de leden van de doelgroepen. Het bestaan van een gedoogplek voor het drinken van alcohol, zoals nu gebeurt in het Prins Bernhardplantsoen, wordt door een deel van de doelgroepen zeer gewaardeerd. Ten aanzien van de locatie van een dergelijke gedoogplek zijn de meningen echter verdeeld.